

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes száma ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Eszmék tisztulása.

Elég hosszúra nyulik a háboru. Hosszabbra mint sem gondoltuk volna. Ezerkilencszáztizennégy őszén még álmodni se mertük, hogy a mai viszonyok között, a technikai felkészültség mai állapota mellett két-három évig tarthasson egy háboru. Hónapokra terjedőnek gondoltuk az egészet. Az élet azonban rácafolott az elméletre, ma is benne vagyunk a küzdelemben akkora embertömeggel, aminőt még nem látott Kliónak sokat tapasztalt figyelő tekintete.

Megint bebizonyosodott, hogy minden elmélet szürke mindaddig, míg az élet teherhordó képességét és életrevalóságát ki nem próbálta. Innen van, hogy a háboru folyamán annyi felfogás, vélemény megváltozott. Az közismert dolog, hogy a hadviselésben sok minden teljesen átalakult a tapasztalás folyamán, lomtárba kerültek oly felfogások, melyekre esküdtek igen sokan. S így van ez társadalmi, gazdasági s kulturális téren egyaránt.

Idézzük csak emlékezetbe azokat az eszméket, melyekért élt és halt a francia forradalom. A világ megváltását várta tőlük, vért, emberéletet, pénzt, gazdasági romlást feláldozt érte. A maga idejében helyénvaló volt és a társadalmi átalakulás lefo-

tatására szükség is volt az ismert hármasszámra. Az idők folyása mindazáltal ezeket is kikezdte. Emberi gondolatok voltak, melyek a maguk korában lelkesítettek. Ámde mindaz, ami emberi, nem örök értékű s a változott viszonyok átalakítják. Hasonlíthatnám a hullámhoz, melyet a szél a Balatonon felkorbácsol. Nagy erővel tör előre, az útjában álló akadályokat legyőri, de végre is a partba ütközik, ahol ereje megtörik. Nehányszor megkísérli, hogy csapást mérjen az emberalkotta korlátokra, de végre is ő marad a gyengébb és előbb-utóbb elsimul, beleolvad a nagy víztömegbe. Ilyen az emberi eszmék sorsa is.

A szabadságnak annyi lelkesedéssel fogadott gondolata a való életben individualizmussá lett, mely a közszemben nem akart tudni kötelességről, csak jogról. A társadalmi igazságtalanságokat akarták vele eltüntetni s a tapasztalás azt mutatta, hogy ép ez a tulhajtott individualizmus a legélesebb érdekösszeütközéseket hozta létre s ha tovább is fennmarad mai mervé alakjában, a társadalom felbomlására fog vezetni. Legszembetűnőbb módon a gazdasági életben nyilatkozott meg. Az agrárfeudalizmus megszüntetésével a régi gazdasági állapotok is megváltoztak. Míg azelőtt megelégedtek az emberek avval, ami a

létük fenntartásához szükségesek előteremtésében állott, az új idők beálltával inkább a szerzésre, pénzgyűjtésre adta magát, aki csak tehette. Ez annál könnyebben ment, mert az ipar és kereskedelem felszabadult az agrár érdekek uralma alól, önállóságra tett szert, erőre kapott, különösen a városi elem öntudatosabb törekvéssel kapcsolatban. Így fejlődött ki az az irányzat, mely a pénznek minél nagyobb összegekben egy kézben csoportosításával, nemcsak azt kereste, ami a megélhetéshez szükséges, de pénzével további hasznot kívánt biztosítani.

Megszületett a kapitalizmus. A pénz birása elkapottá tette a tulajdonost s a szabad verseny jelszavának feltételével a társadalmi közültről teljesen megelégedkezve csak a saját céljait, önös érdekeit kereste. Evvel aztán nemcsak az embertársaink iránt tartozó szeretetet és részvétet ölte meg, hanem az igazi szabad versenyt is, mert a fék nélkül való verseny megöli a helyes értelemben vett versenyt és létrehozza a kapitalista monopóliumot, melynek szomorú példáit mutatják az amerikai trösztök hatalmi tulkapásai a társadalmi rend és a vagyon helyes megosztódásának nem kis kárára.

A tőke mindent a pénzérték szerint mér, természetszerűleg az erkölcsi irány-

Beszélgetések a lövészárokból.

I.

„Bátya, van kendnek otthon gyereke?”

„Van hát! De mit törödsz te vele?”

„Csak kérdezem. Gondol rá sokszor innen?”

„Te kölyök, kupdú ülték bizony Isten!”

„Hogy a fenébe ne gondolnák rája:

a Palkóra, meg az édes anyjára.

Itt vagyok ugyan, de biz' haza vágyok,

a lelkemmel esténként haza szállok...

„No hát akkor nekem csak jobb a dolgom,

a cakkumpakkom én könnyebben hordom.

Otthon csak jó az asszony meg gyerek —

de itt, így lenni én jobban szeretek.

Mert elmenni is könnyebb lesz a földbe,

ha otthon nem hull értünk senki könnye.

II.

„Ne adja Isten, de hát ugy lehet,

hogy bátya többé haza nem mehet.

Mi lesz akkor majd a gyerekeiből,

ha kend, az édes apja, itt kidől?”

„Mi lenne? Nélkülöm is megnő nagyra.

Aztán él, míg meg nem hal, mint az apja.

De legalább, ha az égbe lesznek

s az Uristenhöz roportra megyek:

jelenthetem, hogy egy magyar gyerek

maradt odalent, az apja helyett...

A „Szalon”-ból.

Vértessy Gyula.

Az angol nő.

Valami bolond angol író azt mondja egyik regénye elején, hogy nincs szebb nő a világon, mint az angol nő. Így el is hinnék neki, mert a cigány is a maga lovát dicséri. De nem egészen így mondja a dölyfös bífstek-evő, hanem úgy, hogy a világon mindenki belátja, hogy a legszebb nő az angol nő. Így mondván, már annyira angolosan arcátlan a dolog, hogy — mosolyogni kell rajta. Azt, hogy az angol úgy hiszi, hogy a legszebb nő az angol nő, elhisszük neki. Aminthogy azt is elhisszük, hogy a pápuának a pápua s a patagóniainak a patagóniai a legszebb. Sőt azt is kijelentjük, hogy akinek abból, amiből a tyuknak közmondásosan kevés került, van elegendő, be kell, hogy lássa e tétel igazságát. A magyar népdal bölcselkedés nélkül is tudja, hogy „mindenkinek, recece, szép a maga babája.” Azt azonban józan ember nem mondja még dalban sem, hogy mindenkinek be kell látnia, hogy az ő babája a legszebb. Ilyesmire az a frivol dölyfön kívül kell még valami, valaminek a hiánya. Hustalan nap, zsirtalan nap... Ehhez szemtelen nap kell.

Látunk valamikor szép angol nőket itt. Valának öt sárgahaju, madárhúsú, szépségükből és táncukból élő bizonyos nővérek Budapesten. Tettszett is azoknak, akiknek az ilyesmikre van pénzük. De nem ismerünk egy költői művet sem, amelyben az foglaltatnék, hogy soha még ilyen szépeket nem láttunk.

Az is bizonyos, hogy a trafikok és könyvesboltok kirakataiban láthatók bizonyos vékony dongájú női ábrázolatok képeslapokon; csinos arcocskák, helyes nyakacskák, de mind csupa mellkép és a képeslevezőlap alján valami fanyelven van bizonyos mondás írva. Ebből gondoljuk, hogy ő nagysága angol nőt mutat. Mert a sportban kitiport lábát nem mutatja és mert olyasvalami van alálrva, amit a magyar úgy gunyol, hogy: írják Robespierre-nek és úgy olvassák, hogy Sexpir.

A világalomról lehet ábrándozni. Régi angol ábránd! Ezt majd elintézik a központi hatalmak. De világszépségről beszélni, az mégis csak sok. Bosszantó!

Az egyszeri diáknak azt mondta a kosztadója, hogy a káposzta egészségesebb és jobb eledel, mint a hus.

— Ugy bizony öcsém! Tegye csak a kecske elé, majd meg látja, melyikhez nyul.

Mire a diák azt felelte, hogy:

— Így igaz lehet bácsi. De tegye csak a kutya elé és nézze meg, hogy melyikhez nyul!

Kár azokkal a hosszalábú, rövid dereku, lapos szépségekkel olyan nagyra lenni és azt mondani róluk, hogy az egész világ elismeri, hogy a legszebbek.

Nagy Jóska, Kis Karcsi, vagy akár Ligeti Aurél is azt mondaná rájuk, hogy megölelném, kisaasszony, de attól felek, összetörök az a vékony dongája. Már pedig kár volna ilyen kitűnő anizskártya alaknak, ha baj érné!

HIVATALOS RÉSZ.

Bójtí szónok. A folyó évi székesegyházi nagybójtí szónokká dr. Guthell Jenő papn. aligazgató, theol. tanár nevezetett ki.

Tábori lelkesítő szolgálatra a hadvezetőség Karfner János sülmege káplánt berendelte.

Tanítói kinevezések. August Lajos Ádász-tevelre kántortanítónak, Horváth Ilona Vanyarcvashegyre osztálytanítónak kinevezetett.

Pályázat. A nemesiördemici (Zala m.) róm. kath. iskolaszék egy megüresedett osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Határidő: január 25. Fizetés díjlevel szerint. Az iskolaszék.

Pályázat. Az alsópáhoki plébániához tartozó Hévízszentandrási fiókközség róm. kath. iskolaszéke tanítói állásra pályázatot hirdet. Javaslom: az iskolafenntartó községtől lakás, 2 szoba, konyha, kamara és mellékhelyiségek, 10 hold szántóföld, 4 öl hasábfű, 2 drb. sertés és 2 drb. marhalegel-tetési jog. Értéke 402 kor., a többi az 1913-ik évi törvény szerint államsege. A megválasztott tanító köteles a mindennapi és ismétlőiskolában szemé-lyesen tanítani, tanítványait a szokásos időben istentiszteletre és körmenetekre vezetni és rájuk felügyelni. A pályázók tanítói oklevéllel, keresztlevelel és működési bizonyítvánnyal felszerelt kérvé-nyeket legkésőbb 1917. február 4-ig alulírottához küldjék. A választás február 6-án lesz. Személyes megjelenés nem kívántatik. Vida József, iskola-széki elnök.

Egy kellemetlen törvényről.

Csunya inkompatibilitások illata teszi nyomasztóvá a politika levegőjét. A munkapárt újévi harci riadójára az ellenzék már a parlamenti arénán megindítandó viadal előtt a személyek ellen menő vállalkozásokkal megkezdte a csatározást. Szögez-ük le mindjárt: jól tette! A közélet talán nyer valamit; a terheit politikai lelkiismeretek — akik feles számmal vannak — talán megriadnak egy percre. A baj csak az, hogy az ilyen purifikációt célzó törekvéseket kár a pillanatnyi politikai cél szolgálataiba állítani. A selejtes, az úlérekedő, a törvényhozói országos felhatalmazást privát kis célokra utírozó elemeknek pusztulniuk keli és pusztuljanak és a közélet teréről tekintet nélkül arra, hogy a pillanatnyi politikai helyzet mit mutat kívánatosnak.

Sok szó esik ezekről a dolgokkal kapcsolatban monstanában az összeférhetlenségi törvény tökéletlenségéről. Olyanok, akik abban a veszélyben tudják magukat, hogy bűnös fejük egyszer megakadhat a törvényből feléjük kívánczó horgon és az ilyen érdekeltiség sajtója, előszeretettel pel-lengérezik ki a törvény hibáit. Könnyű ezen a szak-avatott kritizmuson állítani, mert erősen kiütözik belőle egy hang: *a törvény a hibás és nem mi!*

Értsük meg jól: lehet, sőt bizonyos, hogy a törvénynek hibái vannak. A fő hibája egy ideá-lizmusban rejlik, abban, hogy az összeférhetetlen esetek felett a biráskodást magának a parlament-nek a kezében hagyja, úgy okoskodván, hogy amely testület hivatva van az egész nemzetnek törvényeket hozni, szükségképpen bír az igazsá-gossággal és a közéleti tisztaság iránt annyi érzékkel, hogy azt a törvényt, amely a saját eredményes működéséhez mulhatatlanul szükséges erkölcsi alap sértetlen megővését célozza, önmagával szemben tiszteletet parancsoló szigorral fogja alkalmazni. Ez illúzióknak bizonyult és ebben a törvény legfőbb hibája. A kis kijárók, akik számszerint majorizálják a nagy kijárókat, vonakodnak a közutálkozás mar-talékjait kiadni egymást. Bár rossz proféták len-nél! Adja Isten, hogy a háború súlyos tanulságai és az összetartozás tudatát nevelő hatalmas be-nyomásai még a parlamentben is olyan megkapó hatást értek legyen el, hogy a mostani esetekben az eddig bevett gyakorlatról eltérnek és a fogya-

tékos törvény alapján statuálnak tökéletes példát a jövőre... ut ne precetur.

Meg van rá a jogi alap. A törvény, amely még sem annyira rossz, mint kellemetlen és amely szolidabb közviszonyok mellett, mint ahogy nagy megalkotója vélte róla, a tökéletes törvény mintaképe lehetne, klasszikusan, tömören, tökéletesen, fentartást nem tűrő módon kijelenti (ugy, hogy egy új törvényben sem lehetne másképp megszö-vegni): „Tilos az országgyűlési képviselőnek pénzért vagy bármi anyagi előnyökért vagy ellen-szolgáltatásért bárkinek érdekében bármely ügyben a kormánynál közbenjárni.” Aki ezt a tilalmat át-hágja, oda a mandátuma — ezt is törvény modja. Az erőskezü ember, aki már egyszer és szeren-csére jókor, gondoskodott arról, hogy az ország-házában ne játszassanak szavazósdi időtlen-időig, nézzon utána, mi igaz a vádakból. Itéljen. Igazságot szolgáltatni nem fáj annyira, mint csa-lódnai. A keserű poháron, a csalódáson ő már is tul van. A nemzet itélni fog és nem lehet elné-mítani azzal, hogy csak egy rossz törvény az, amit nem alkalmaztak.

Hangverseny.

Andrejka Margitnak és Pogány Györgynek folyó hó 13-ik napján a városi színházban tartott dalestélye nem egészen azzal a programmal zajlott le, mint amellyel hirdette volt, de azzal az erkölcsi és anyagi sikerrel, mint amilyent a bécsi népopera ez érdemes tagjai méltán elvárhattak. Azt, hogy az előadók Wagner mellett helyet szorítottak Verdi-nek is, csak helyeseltethetjük, mert ami szép és ne-mes, az az marad, ha történetesen entente-állam-beli is.

Egész más dolog persze az, hogy Andrejka Margit inkább Wagnerianá, mint Verdi-ékesnő. Nemesszívű, szép csengésű és erőteljes hangja ugyanis kiválóan alkalmas a félig deklamáló, félig ének-áriák előadására, de épp a drámai hanggal együtt járó súlyosságnál fogva kevésbé felel meg a könnyű mozgást igénylő koloratur-partíchnak. Utalunk a Traviata nagy áriájának előadására. Ebben is a drámai részeket sikerültek kiválóan és kevésbé a rövid, éles és gyors cifrázatok, staccatók.

Andrejka Margit terrénja a tiszta drámai szoprán, de ez aztán úgy, hogy Erzsébet belépő-jét (Tannhäuser 1 felvonás), amelyet megnyitól énekel, nem egyhamar fogjuk tudni elfelejteni.

Pogány György érces hangú hős tenor. Hangja nagy terjedelmű, mindenféle dinamikai árnyalásra képes és abszolút biztos az intonálása. Színezeténél fogva nem a meleg, hanem inkább a magasztos érzések tolmácsolására alkalmas. Valahogy az An-thes-ére emlékeztet. Talán megszívleli azon észre-vételünket, hogy Lohrenginnek vannak egyéb ré-szei, amelyekkel koncertpódiumon nagyobb hatást érhet el. A Tannhäuserből vett duett éneklésével azt is beigazolta, hogy önzetlen partner, szívesen engedi a társát érvényesülni.

Ne felejtszünk meg a fűtésről sem! Meg-állapíthatjuk, hogy a színház összes folyosóin kel-lemes meleg volt, a nézőtérén és színpadon ellen-ben hideg uralkodott. Fordítva is jó lett volna!

Felhívás a vármegye tanítóihoz. A harc-téren elesett tanítók özvegyei és árvái javára két év alatt a magyar tanítók s tanügyi férfiak önzet-len, nemes buzgalomból negyed millió korona gyűlt össze. Minden esetre szép összeg, de nem elegendő arra, hogy minden könnyet letöröljön. Mert nekünk, akiket a munkakör, a kor vagy betegség itthon tart, gondoskodnunk kell arról, — amennyiben ezt a gondoskodást az állam nem képes teljesen magára vállalni, — hogy azok-nak a családja, akik elesetek a házáért, a jövő nemzedék békés fejlődhetéseért és nyugalmaért, ne nyomorogjon.

A Néptanítók Lapjának majd minden száma

elveket nem sokra becsülte. Ebből fejlődött ki a gazdasági életben a kettős morál: egyik az egyéni, másik az üzleti; azonban nem következik, hogy a kettő fedi is egymást, sőt a legtöbbször nem is szokta. A nagy tőkével rendelkező a tökeszegényben ilyen világnézet mellett nem látott mást, csak eszközt vagyona szaporítására. A tőke és munkaerő ekként ahelyett, hogy érdekeiket összekapcsolni igyekeztek volna szembeke-rült egymással, ami társadalmi széthúzásra, egymástól eltávolodásra vezetett.

A zabolátlan verseny a társadalom tag-jairól átmént az államok egymásközi életére s szülője lett a mai véres háborúnak. Miért szállit Amerika lőszert és ágyut ellenünk? A semlegesek némelyike alattomban miért segíti ellenségeinket? A szabad kereske-delem s verseny nevében a haszonért, az üzletért.

A háború ideje alatt hány-szor hallunk a kereszténység csődjéről, amely most lesz nyilvánvalóvá. Rosszul itéli meg a jelensé-geket, aki így beszél. Nem a kereszténység hibás, vagy idejét mult intézmény, hanem azok, akik gazdasági életünket a keresztény-ség elveivel ellentétes irányba terelték és a gyakorlati életben annak életfelfogását ki-törölni akarják. A háború keserű gyümölcsei a példa rá.

Kijózanított már sok tekintetben ben-nünket, azt hiszem társadalmi tekintetben is közelebb visz a kereszténység állás-pontjához. Hány-szor hangzik fel épen nap-jainkban, hogy az ember nem pusztán ön-magáért élő lény. A nagy közösség iránt is — nevezük azt akár társadalomnak, akár ha jobban tetszik hazának — van tartozásunk. És ha ezek a gondolatok jól átmennek a köztudatba, egy szebb, jobb, társadalmi és gazdasági életnek lesznek csirái. Akkor talán nem hiába omlik annyi vér s szakad meg annyi szív a honért.

Használjunk hadisegély bélyeget!

Ebből a rövid komoly-tréfából látható, hogy az író bántja ama bizonyos dölyfös angol firkász-nak megbocsáthatatlan kijelentése.

Ebben pedig igaza van, mert szerény véle-ménye az, hogy a magyar megbámulhat minden szépet, mondhatja is róla, hogy ilyen szépet még nem láttam; de az „ilyen” nem kell úgy venni, hogy az volna a legszebb, hanem csak egy macska-körmök között, hogy „ilyen” szépet még nem látott. De szépet, szebbet és neki a legszebbet, azt itthon ismer is.

Valami exotikus könyvben olvastam, hogy — talán a kínaiaknál — deszkák vagy mi a csu-dák közé teszik az ottani fejjérnepek lábait, hogy azok kicsinyek legyenek. Ama bizonyos angol ideálok meg úgy néznek ki, mintha fent alkal-mazták volna a deszkát.

A magyar szépség más szépség. Arányos. Nem nagy a láb, de nem is nyomorék a kicsi-ségtől. Nem rövidebb a derék, amint ezt a szob-rasz szemé kívánja. Nem keszeg, de nem is potyka. Nem deszka, de nem is dézsa.

A mi nőink is vannak olyan szépek, mint az anglusé, még szebbek is; de azért nem mondjuk, hogy a miénkről el kell ismernie mindenkinek, hogy a legszebb.

Menelik országában a nagyon kövéret tartják a legszebbnek, Japánban a nagyon kicsit, Kíná-ban a kislábut, Egyiptomban a nagyszeműt.

A legényünk pedig ezt mondja: „Se nem kicsi, se nem nagy, éppen hozzám való vagy!”

Göblöcsér Elek.

mutat ki adományokat. A lap szerkesztőségének lelkes szótára folyton buzdit, tanfelügyelő kollégáim is az ország minden vármegyéjében buzgón folytatják a gyűjtést. Veszprém vármegye tanítói eddig 3000 koronát gyűjtöttek. Általában a gyűjtés folyik mindenfelé, a pénz gyűl, de még az mind nem elég.

Egyízben már, betegségem ideje alatt helyettesem lelkes kérelemmel és felhívással fordult e vármegye tanítóságához. En ezuttal csak megismertem azt a kérelmet, hogy enyhítsük közös erővel a tanítóövezgyek és tanítóórák nehéz sorsát és ne hagyjuk a magunk szerény áldozatra adható filléreink mellett — mert manap a szellemi munkájuk után élők jó, ha a saját megélhetésük tengetése mellett pár fillérrel is áldozhatnak — egy alkalmat, egy forrást se kihasználhatatlanul, ahonnan segítyt, adományt várhatunk. Szorgoskodjunk gyűjtés, jótékony célú előadások útján és más társadalmi úton.

A gyűjtőik és a pénz *Preszler Antal* min. segédhivatali főigazgató címére küldendő, én pedig jelentést kérek minden egyes helyről a gyűjtés eredményéről, hogy a vármegye tanítóságának gyűjtéséről a kimutatást elkészíthessem.

Veszprém, 1917. január hó 9-én.

Dr. Vértessy Gyula
kir. tanácsos, tanfelügyelő.

A vármegyei gazdasági felügyelőség múlt évi működése.

A múlt évi háborús esztendő épügy, mint az 1915. évi, változásokat hozott a gazdasági felügyelőség működésében. Amennyiben egyes kisebb és államir. segélyezéssel összefüggő ügy ez évben is elmaradt, másrészt a szokásos munkán kívül sok, a háborúval kapcsolatos egyéb ügy volt elintézendő. Így a többek között a gazdák értéktármánnyal való ellátásánál az utalványok kiadása, bibor- és fehér-heremagnak külföldre való szállításánál a mag azonosságának megállapítása, a bevásárlási engedélyeknél kérvények felülbírlata, a gazd. tudósítói rendkívüli jelentések és számos a háborúval összefüggő rendelkezések végrehajtása és ellenőrzése. A gazdasági tudósítók közül többen hadbavonultak s így a tudósítói hírszolgálat sem volt teljes, a felügyelőséghez beosztott segédfelügyelő pedig orosz hadifogságban lévén, a rendszernél több irodai munkát és a külső szolgálatot is a hivatal vezetőjének kellett ellátnia.

Állattenyésztésünk természetesen szenvedett a háború folyamán, de a jóállományt kivéve nem oly mértékben, mint attól félni lehetett. A legnagyobb a csökkenés a jóállományban, ami 30 % apadást mutat, míg a szarvasmarhánál 6 %, a sertésnél 9 %, a juhnál 6 % a csökkenés az 1914. évi állapotokhoz viszonyítva.

A köztenyésztésre szolgáló apaállatok állami segéllyel való kiosztását a gazdasági felügyelőség a szokott mederben folytatta s e tekintetben az 1915. évhöz képest nagyobb is volt a kiosztás. Ha arra szükség volt, úgy a minisztérium mindenkör megadta a bevásárláshoz szükséges póthitelt s így a felügyelőségnek módjában volt az arra érdemes és ráutalt községeket állami támogatás mellett megfelelő apaállatokhoz juttatni.

Az 1916. évben kiosztottak 83 darab tenyész-bikát 172.890 K vételárban. Segélyt adott és 51 darab tenyészkanat 26.585 K vételárban, amihez az állam a vételár nem egészen 20 %-át adta segélyképen. Ezt a vármegye 98 községe vette igénybe.

Svájci szarvasmarha importot az elmúlt évben a minisztérium nem szervezett. Ehelyett azonban a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete hozott be csekélyebb számban Svájból állásokat és teheneket, amelyekre a vármegyei gazdákörzés is reflektált volna, azonban a már előző túljegyzés és a behozatal csekély száma miatt Veszprém-vármegye gazdáinak ebből az importból már nem jutott.

A háború előtti években szokásos fajbaromfi kiosztás az 1916. évben nem volt eszközölhető,

mivel a rendkívüli viszonyok folytán a minisztérium ehhez segítyt nem adott. Ehelyett a gazdasági egyesület fejtett ki e téren más évekhez képest nagyobb tevékenységet.

Tenyészállat díjazásokat a múlt évben nem tartottak, nemcsak a pénzügyi okok miatt, de főképp azért, mert a háborús viszonyok között ezeknek célja nem lett volna. Legelő feljavítási ügy egy községben: Hajmáskéren fordult elő, amely ügy még folyamatban van.

Az 1913. évben eszközölt svájci import kiosztásához a már megállapított évi járulékalapján 1328 K államségélyt adott a földmiv. miniszter.

Mindent összevetve, az 1916. évben 33.315 K állami segítségben részesült a vármegye gazdákörzése a gazdasági felügyelőség közreműködése mellett.

Miniszter a nevelés érdekében.

Nagy idők rendkívüli tényeket eredményeznek. Bizonyos jóleső rendkívüliséget találunk abban is, hogy *Jankovich* Bela dr. vallás- és közoktatásiügyi miniszter az állami hivatalos tanügyi lap ujvei számában a magyar nemzet tanítóhoz szótartot intéz. A nemzet első tanítója hirdeti ezzel, hogy a világháború mindegyik állampolgárra tényleg rendkívüli teendőket, feladatokat ró, de különösen azokra, kiknek hivatásuk a jövő nemzedék előkészítése a nemzeti élet jövő nagy feladatainak ellátására. Ezért a jövőért való aggodó gondoskodás, lelkes vágyakozás szól a miniszter lelkéből az ő ujvei szótárában a magyar tanítókhöz, és tanárokhoz, szóval a köznevelés összes intézőihez és munkásaihoz.

Meleg szeretetet az, ami a nevelés nagy és fontos munkája iránt a miniszter lelkéből sugárzik. Nevelő-oktató munkájukban a tanítók kövessék utmutatásait. Merítsenek azokból fokozódó erőt, kitartást megkoskodott feladataik ellátásához úgy az iskola falai között, mint az iskolán kívül folytatott népnevelő munkában.

A miniszter főleg azt hangsúlyozza, hogy „az iskola egész munkájában a nevelés szempontjának kell mutatkoznia.” Ezzel nyitlan kifejezi, hogy az értelemelvűség irányzatát követő tanítói munka nem töltheti be a köznevelés nemzeti, állami feladatait; tehát „a nevelés szándéka vezesse a tanítást is.”

Amely lakonikus a kijelentés, olyan világos és határozott az abban kijelentett utasítás. Nem új elve ez a nevelés tudományának, csak sokszor elhomályosított, talán sokak által figyelmen kívül hagyott elvétele a tanítói munkának.

Teljesen időszerű, hogy a miniszteri tekintély ereje hívja fel minden rendű és rangú iskola munkását arra, hogy a tanítás csak eszköz a testi, erkölcsi és értelmi nevelés céljainak eléréséhez. Nevelni a testet éppé, erőssé és ügyessé; gazdagítani az értelmet világos életre kiható ismeretekkel és ügyességekkel; készséggé tenni a gondolkodást az öntudatos, belátó ítéletalkotásra, következtetésekre, megfontolásra; mindennekeft a nemzet ősi erényeit beleplántálni a jövő nemzedék mindenik tagjának szívébe, hogy fokozódó korának megfelelően, erősebb, öntudatosabb, tisztább legyen akarata, hogy isten, haza és király iránti kötelességeit mint becsületes, jellemes polgára a hazának, úgy önmaga, mint a köz javára minél eredményesebben betölteni tudja. Egészséges, ügyes, értelmes és vallás-erkölcsös polgárrá neveljük a jövő nemzedéket, mely kötelességtudó, munkás és jogait tisztelni és szeretni tudó.

Ezekre hívja fel a tanítókat a miniszter bizalommal. És a magyar iskolák tanítói és tanárai, miként a múltban, úgy a jövőben is még fokozottabb mértékben tudnak és akarnak élni ezen magasztos hivatással. Viszonzául csak egyet kérnek az illetékes kormánytényezőtől, hogy mindezt tanító, lévén a magyar nemzet tanítója, *teljesen egyenlő erkölcsi és anyagi elbánásban részesüljön intézményesen az állam által alkalmazott tanítókkal.*

Élet a remény, hogy a miniszter fenkölt lelke meghallja a nemzet tanítóinak ezen kérését. *Mária Terézia királynő Rátófia*, nemkülönben népoktatásunk 1868-iki alapítóvénye nem tesz különbséget tanító és tanító helyzete között.

Értesítés.

Alulírott befejezván saját gyermekeim nevelését, tanítónői szakismereteimet és családayai tapasztalataimat szeretném hazám szolgálatába állítani az által, hogy Balatonalmádiban előkelő uri leányok számára háztartási iskolával kapcsolatos üdülő otthont nyitok.

Ezen leányotthon május 1-étől október 1-ig van nyitva és minden, legalább 15 évet betöltött uri leány kellemes nyári tartózkodást, családi, anyai felügyeletet és oltalmat talál benne, azonfelül, hogy egyszerű háztartási oktatásban részesül. Célja ezen intézménynek: hogy előkelő leányaink maradjanak itthon, üdüljenek itthon, — és végzett tanulmányaikat egészítsék ki mindazon hasznos és szükséges tudnivalókkal, mikre mint leendő uri asszonynak — családanyának szükségük van, hogy ezen szent kötelességek gyakorlását ne tekintsek tehernek, hanem büszkén végezzék; mint a magyar urinőt megillető munkarész.

Hogy legyen egy nő bármilyen magas állásu, bármilyen művelt és képzett: szeresse maga vezetni háztartását; tudjon parancsolni és ha kell, mindent maga is elvégezni és alárendeltjeinek megmutatni, megmagyarázni.

Ezenfelül célja az is, hogy a sok ifjú magyar hölgy, kiket hozzátartozóik nem kísérhetnek el nyaralásra: kellemes, társas otthont találjanak a Balaton egyik legszebb, legegészségesebb pontján s részesülhessenek annak minden áldásában.

A jól beosztott házi teendők mellett az intézet tagjai minden tetsző és erősítő sportot űznek, u. m. fürdés, uszás, evezés, tenisz — felváltva kellő pihenéssel, olvasással, kirándulásokkal.

Állandó kísérőjükkkel németül társalognak.

Mivel a háztartás vezetése, beosztása, sütés, főzés, baromfi-nevelés, konyhakertészet, cukrászat, — a konyha vegytana, áruismeret, — a legelmeibb egészségügyi szabályok megtanulása — és fent elsorolt sportok a hölgyek minden idejét igénybe veszi, szem előtt tartva mindig a nyári üdülést, tehát a kézimunka tanulás csakis a fehérmű javításra szorítkozik, mi a mosás-vasalással egy időben történik.

A háztartási tanfolyam 5 hónapos; akik azonban inkább csak üdülést keresnek és csak részben kívánják a háztartási tanfolyamot elvégezni, azok számára csak 3 hónap: június, július, augusztus.

Tan- és ellátási díj havonként kettőszáz 200 korona. Mosás-, fürdés-, uszás-, tenisz-, csónakázás- és kirándulásokra összesen egyszer smindenkorra fizetendő 200 korona kettőszáz, akár 5, akár 3 hónapi tartózkodásnál. Egyéb díjak nincsenek. Ruhafényezés, nemcsak, hogy nincs, de mellőzendő.

Felvilágosítást ad *dr. Zolnai Gyuláné*
Kolozsvár, Honvéd-u. 36.

+ **A Balatonvidéki Villamosművek.** Az aszföldi villamostelep átvételére s fenntartására, mint ismeretes, részvénytársaság alakult. A részvényalírási határideje f. é. január 31-ike. A részvénytársaság a február 18-iki közgyűlésen alakult meg Budapesten egy millió, esetleg egy millió ötszáz-ezer K részvénnyel. Az eddigi részvény jegyzésről a Balatoni Szövetség hivatalos lapja részletes tudósítást közöl. Eszerint eddig 58 községben történt jegyzés. Vannak távoleső helyek is, mint Budapest (jegyzés 4100 K), Győr (1000 K), Kaposvár (2000 K), Nagykanizsa (11.100 K), Székesfehérvár (1000 K), Ságvár (6300 K), Tab (6700 K), Zalaezerszeg (13.600 K, ebben Zalavármegye törvényhatósága 10.000 K), Zirc (10.200 K). A Balaton közelségében nagyobb jegyzések személyek s községek részéről: Badacsonytomaj (7500 K), Balatonalmádi (68.000 K, maga a község 50.000 K), Balatonboglár (34.800 K), Balatonendred (15.300 K), Balatonföldvár (8000 K), Balatonfűred (187.000 K, ebben dr. *Hajdu* Tibor főpárt 100.000, a község 50.000 K), Balatonvilágos (6.200 K), *Satzger* Pál Balványos (25.000 K), Csopak (3200 K), Fonyód (61.000 K), Keszthely (3900 K), Kőröshegy (16.600

K), Köveskál (17 800 K), Lengyelutó (201 800 K, ebben Zichy Béla gr. 200 000 K), Nagypécsely (4400 K), Széchenyi Aladár gr. 5000 K, Ságvár (6300 K), Siofok (120 600 K, maga a község 100 000 K), Somogykiliti (21 500 K), Szentkirályszabadja (5000 K), Tihany (6600 K), Veszprém (84 600 K, ebben a Veszprémi Káptalan 50 000, a Veszprémi Takarékpénztár 30 000 K). A hivatalos lap zártáig beküldött gyűjtőívek szerint a jegyzések összege 947 000 K volt. Alig lehet kétséges, hogy a végösszeg meghaladja az egy millió koronát. Hiányzik még vármegyénk jegyzése is. Azon meg csodálkozunk, hogy Somogyvármegye, melynek olyan nagy és keresett balatonpartja van, csak 1000 K-t jegyzett.

HI RE K.

— **Királyi köszönet.** A magyar miniszterelnök legfelsőbb megbízásból bibornok megépsüspök urunk Ö Eminenciájához a következő levelet intézte:

Főmagasságu és Főtisztelendő Bibornok, Püspök Ur!

Ő császári és apostoli királyi Felsege mult évi december hó 30-án kelt legfelsőbb elhatározásával Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmátországok apostoli királyává történt megkoronáztatása alkalmából Főmagasságodnak, mint aki a koronázásnál szintén közreműködött, legfelsőbb köszönetét legkegyelmesebben nyilvánítni méltóztatott.

Erről van szerencsém Főmagasságodat örvendetes tudomásul tisztelettel értesíteni. Budapest, 1917. évi január hó 14-én.

Tiszta.

— **Uj mágnás.** A koronázás alkalmából adományozott kitüntetések között szerepel, hogy a király Jankovich-Bésán Endrénének a grófi rangot adományozta. Az örömteljes hír bennünket is közelebből érdekel, mert az említett család vármegyénkben köztisztviselőnek örvendő nagybirtokos. Jankovich-Bésán Endréné grófnő pedig a veszprémi Oltáregylet elnöknője, a Gyermekvédő Liga ügyben nemcsak a vármegyében, de városunkban is buzgó tevékenységet fejtett ki. Ezért a kitüntetésről a város urf. társadalmában bizonyára örömmel értesült. Az Oltáregylet ki is fejezte ebből az alkalomból az elnöknőnek szerencsekívánatait.

— **Jótekonyság.** Ez is ott terem annak a tengernek a méhében, amelyet emberi léleknek mondunk s amelyet most a háború vihara oly kegyetlenül felkorbácsol. Végláthatatlan káoszban zajlanak és forognak benne tisztaság és zavaros vízű örvények, — olyanok, melyeknek fenekéről pompázó anemonák és zárkózott gyöngyök csilámlanak elő — és olyanok, amelyeknek szennyes víze csak utálatos ragadozókat takar. Akár érzi, mit és mennyit veszített az emberiség már eddig is az ő drágán őrzött lelki kincsesházából, a százados, küzdelmes szellemi munka maradványának vélt produktumainak értéktömegéből, — az szívszorogva lesi a háborgó örvények szörnyű tusáját és mohón kapkod a lelkek méhéből felvetődő gyöngyszemek után, mert manapság az Örökkévalóba helyezett bizalom mellett csak ezek erősíthetik benne a jobb, szebb jövőbe vetett hitet s mert neveltségünknek fogva mindenekfeletti értékek és tetszők a felettünk ítékező gondviselő Isten színe előtt. — Egy ilyen igazgyöngynek a lelkek káoszából való felszillanása az a 10 000 koronás adomány, amelyről itt e sorokban hírt adunk s amely hivatva lesz szegény gimnáziumi tanulók szüleinek gyermeknevelési gondjait enyhíteni s a gyermekeket keresztényi életre és becsületes s hasznos munkára serkenteni. Az adományozó részére, — aki nagyrabecsült káptalanunk egyik legáldottabb lelki tagja — nincsen, nem is lehet más öhajunk, mint az, hogy a szegénység javára elhelyezett tőkéi az Ur pénzváltó asztalánál is bőségesen kamatozzanak.

— **A vármegyei rekvirálás.** A rekvirálás Veszprém vármegye területén a rendelkezett megfelelően megtörtént. A hónap 15-ig tartott munkálatok 570 waggon gabonát juttatnak a közeli mezés céljaira. Valamivel többet mint egy harmad-

részt annak, amit a Közeli-mezési Hivatal a vármegyére kivetett. Eredetileg ugyanis 1500 waggon eleséget kívántak tőlünk. A fejkvóta leszámítása folytán szükségessé váló utórekvizálás mindazonkál, kiknél az összeírás a régi rendelkezések alapján folytak le, e hó 25-én veszi kezdetét s február 15-ig kell befejezni.

— **Koronázási ünnepély.** Az angolkisasszonyok veszprémi tanítóképző intézete és polgári leányiskolája jan. 14-én tartotta a koronázási ünnepélyt, a következő műsorral: 1. A legelső magyar ember a király. Enekeltek a polgári leányiskola növendékei. 2. Liszt F.: „Koronázási induló.” Zongoráztak Szűcs Erzsébet és Szűcs Pirok. 3. Szavaltat: a) IV. Károly. Tanai Franciska. b) Himnusz. Brenner Mária. c) A magyar király. Ágoston Mária. 4. Kontor: Nagyasszonyunkhoz. Enekelte Schádl Irén. 5. Ünnepi beszéd. Tartotta Engelhardt Ferenc intézeti igazgató. 6. Kölcsény: Himnusz. Énekelte a kar. 7. Szavaltat: a) Fohász. Fiksz Ilona. b) Eljen a király! Récsy Mária. c) Eljen a királyné! Takáts Ida. 8. Jókay-Matray: Királyhimnusz. Enekelte a tanítóképző-intézet kara. 9. Bakody: Szózat. Zongorázta Szabó Etel.

— **A kereskedelmi és polgári iskola ügye.** A veszprémi kir. tanfelügyelőség, tekintettel a helybeli közoktatás nehézségeire, arra kérte a kultusz-miniszteriumot, hogy az állami polgári és kereskedelmi iskolát adják vissza eredeti rendeltetésének. A miniszteriumtól most jött le a válasz, hogy a pozsonyi hadtestparancsnokság véleménye alapján a katonaság nem mondhat le az épület használatáról. Így tehát maradnak a régi állapotok.

— **A városi rekvirálás eredménye.** A rekvirálást f. hó 15-én befejezték. Eredménye 147264 kg., vagyis közel 15 waggon. Részletezve: buza 165 q 83 kg., rozs 196 q 10 kg., árpa 471 q 40 kg., zab 260 q 32 kg., liszt 43 q 91 kg., telj. geri 367 q 77 kg., bab 10 kg., köles 1 q 46 kg., korpa 25 q 75 kg. Akármely nagyobb városban sem tudtak ennyit rekvirálni.

— **Iparoskör közgyűlése.** A veszprémi Iparoskör január 14-én d. u. 3 órakor tartotta a rendes évi közgyűlést és tisztújítást Boor Lajos elnöke alatt. Először a kör új elnöke, Boor Lajos választották meg. Alélnök: Steidl Antal és Kulcsár Károly, ügyész: dr. Benkő Károly, előjegyző: Szigeti Ferenc, II. Csuka József, pénztáros: Szabó János, háznagy: Fata Ferenc, biztos: Pinkász Mór és Simon Pál, számvizsgálók: Dukovics Károly, Szente Gyula és Vidor Ármán, könyvtárosok: Benkő János, Koronczay János és Vörös István, választmányi tagok: Biczi Károly, Braun József, Demjén Márton, Fix Gábor, Fehér Károly, Georgi Lajos, Nagy Sándor dr. Komjáthy László, Komjáthy Lajos, Kamarel József, Pröder István, Kiss Sándor, Lintinger József, Papp Imre, Márki József, Péczeli Lajos, id. Roland Ferenc, Róka Henrik, Ridég József, Schön József, Széll István, Szemerey János, Tompa József, id. Velty Ferenc. Póttagok: Leitner János, ifj. Roland Ferenc, Dózsa József és Bankó Gábor.

— **A katonakórház karácsonya.** A veszprémi cs. és királyi tartsélekórház karácsonyünnepélyére beérkezett adományok a következők: Kálmán Istvánné szül. Pósa Ilus urasszony és Schandl Ilus urleány, volt vörös keresztess önkéntes ápolónők adománya a kereskedelmi iskolai kórházosztályon kezelt baromfiudvar jóvedelméből 710 K 54 ft., gróf Festetics Péter (Dég) 500 K, a klasszikus műsorú hangverseny jóvedelméből 450 K, Veszprémi Székeskáptalan 200 K, Angolkisasszonyok Sancta Maria Intézete 150 K, dr. Övári Ferenc országgyűlési képviselő, Veszprémi Takarékpénztár, Veszprémi Takarékpénztár 100—100 K, Nemesvámosi ref. egyház gyűjtése 73 K, báró Hornig Károly bibornok-püspök, Veszprém r. t. város, Csapó Kálmán (Veszprém), Jankovich Bésán Endréné (Gicz), Veszprémi Oltáregylet 50—50 K, Veszprémi r. kath. elemi iskola K) I. osztálya 33 K 30 ft., ugyanezen iskola A) IV. osztálya 23 K, dr. Benkő Károly, Berger József, özv. Kácsar Samuné, Róna Ármán, Oblatt Rudolfiné, Grünhut Ignác 20—20 K, N. N., Bezerédi Ivánné (Berhida), özv. Neu Józsefné és Fia, Reiningger Dezső, Pilcsik József (Szentkirályszabadja), N. N., Horodósy Irma, N. N., Véghegy Kálmán, Boor Lajos, dr. Strauss Sándorné 10—10 K, Czermak Lipót, Balogh Sándor (Zalagala) 6—6 K, Dóczi István 5 K, Farkas Gábor (Nemesvámos) 4 K, Friedrich Endréné 3 K, özv. Rozmán Józsefné, özv. Dombay Istvánné 2—2 K. — Természetbeni adományok: Kránitz Kálmán felsz. püspök 17 kg.

dió, Ambrus Istvánné és Kardos Gyuláné élelmezési vállalkozók: szalon cukrot, süteményt és karácsonyfa-diszt, a nemesvámosi ref. népiskola IV—VI. oszt. növendékeinek gyűjtése: 50 darab tojás, özv. Köváry Sándorné és Köváry Juliska karácsonyfára való apró süteményeket, a nemesvámosi ref. egyház gyűjtése: 60 drb. tojás, 2 kg. dió és mandula, 3 doboz szivarka, dr. Zuber György ezredorvos, kórházparancsnok 2000 darab szivarkát osztott ki a sebesültek között. Hét darab karácsonyfát a püspöki kormányzóság díjtalanul bocsájított a kórház rendelkezésére. A karácsonyfákat Schandl Ilus, Weisz Janka, Weisz Ilonka, Köváry Juliska, Kácsar Vilma, Kácsar Ella urhölgyek voltak szívesek díszíteni. A kórházparancsnokság mindazoknak, kik jószívú adományaikkal vagy munkájukkal a karácsonyfa-ünnepély sikeréhez hozzájárultak, úgy a maga, mint a sebesült és beteg katonák nevében hálás köszönetet mond.

— **A koronás vasérmekereszt.** A hadvezetőség Németh Sándor 31. honvéd gyalogezredbeli népfőlkölő címz. őrmesternek a koronás vasérmekeresztet adományozta.

— **A Wagner hangverseny.** Az Andrejka Margit és Pogány György wien népeperai művészek által színházunkban január 13-án rendezett Wagner ária- és dalestélyi fenyésen sikerült. Tiszta jóvedelme 500 korona, mely a helybeli pótzászlóalj parancsnokságához a 31. h. gyalogezred és a 7. h. tábori ágyuzezred árva javára befizettetett. Felülfizetésekkel járultak az est sikeréhez: Neugebauer Irén 1, N. N. 4, Szlabey Dezső és Varga Mihály 5—5, dr. Radványi Viktor és dr. Vegele Lajos 6—6, Pintér Sándor 10, dr. Horváth Dezső 18, dr. Csete Antal és Vég Sándor 20—20, Övári Ferenc dr. 33 koronával. Fogadják a rendezőség hálás köszönetét.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Blázsi András veszprémi törvényszéki fogházfelügyelőt büntető intézeti tisztí minőségben a váci orsz. fogházhoz hivatalból áthelyezte.

— **Halálozás.** Fonay Ágoston, erdőcsokonyai nyug. kántortanító 58-ik évében meghalt. Negyvenéves tanítói működéséből 37 évet töltött Erdőcsokonyán. Fáradatlan tevékenysége, nemes ügybuzgalma községeknek benső ragaszkodását, sűrű kísérő hálás szeretetét szerezte meg a boldogultnak. Kiváló képzettségét, a tanítótestületi élet szervezésére s fejlesztésére irányuló lelkes törekvéseit tanítótársai is méltányolták s mint körelnököket, előre állították a csököly—görgetegi tanítókörnek. Tevékeny részt vett az egyházmegyei tanítóegyesület megalakításában is és hosszú időn át tagja volt az egyesület központi bizottságának. Sok szeretet, megbecsülés övezte kartársai részéről, mert az ő egyéniségének is ez a ragyogó érzés volt kisugárzó eleme. Özvegye született Czelhofer Szidónia s négy gyermeke gyászolja az elhunytat. Nyugodjék békében!

— **A kegyesrendiek névtára.** A magyar kegyes-tanítórind 1916—17. iskolai évre szóló névtára az idén is közli a rend valamennyi házának személyzeti beosztását és betűrendben, valamint beöltözési sorrendjében a rendtagok névsorát. Az 1915—16 ik évben a rend vezetése alatt 10 236-an részesültek oktatásban (az előző évben 10 023 an.) Legátogatottabb volt a rend szegedi főgimnáziuma (877), legkevésbébb növendéke (144) a podolai főgimnáziumnak volt. Csak a szegedi főgimnázium után következett a budapesti (758) és azután a temesvári főgimnázium (717). A rend, egyuttal a magyarországi katolikus papság legidősebb tagja Matusik Nep. János, aki a komárommegyei Tatán 1815. február 24-én született, aki tehát a jövő hónapban lép életének százharminadik évébe.

— **Körorvos választása.** A veszprémi körorvosi állás üresedésben van ez idő szerint. Az orvoskörhöz tartozó községek 24 tagu külföltsége foly hó 27-én ejti meg a választást. Az állásra 3 orvos pályázott.

— **Születés—halálozás.** Veszprémben 1916-ban a születések száma 269, a halálozások 612. A halottak számát emelték a katonai kórházakban elhalt idegen illetőségű katonák, valamint a városi kórházban s az áll. gyermekmenhelyben elhalt idegen egyének halálosítai is. A mult évben 70 házasságot kötöttek városunkban.

— **Aszalt szilva.** A városi tanács ujra 30 métermázsra aszalt szilvát rendelt. Az előző rendelés elfogyott, mert szívesen vették. Pótolja a gyümölcsöt s így bizonyos, hogy az ujonnan rendelt szilva is csakhamar gárdát talál.

— **Balatonfüreden** élénk és kedves mozgalom van. A régóta égető kérdéssé lett és sok zavar okául szolgáló plébánia hiányon akarnak segíteni. A főtisztelendő Káptalan határozatlan kegyessége lehetővé tette, hogy — egyelőre legalább egy szükségtemplom berendezésével — a kiáltó nyomorúságon segítve legyen, amíg elérkezik az idő, hogy a fűredek állandó és diszes templomban mutathatják be hódolatukat az Ur Jézus Szentséges Szívének. A szükséges épületet a fűredek Káptalan vette 28370 koronaért. Az átalakítás és berendezés költségeit önkéntes adakozás útján igyekeznek összehozni. Néhány jó ember agitalása folytán oly nagy a lelkesedés, hogy az első héten 2417 korona folyt be a szent célra s ezen összeg tulnyomó részét maga az iskolázék adta össze. Igazán nehéz is megérteni, hogy éppen Balatonfüreden, az ország új jelentékeny helyén, Zala megye gyöngyén, ahol világfürdő, járási bíróság, főbíró, állami polg. iskola, szeretetház stb. virágzanak: csak éppen 1400 katolikus léleknek nincs plébániája, nincs papja. Az az igyekezet, mely végét akarja vetni e sajnálatos állapotnak, minden elismerést és kegyes pártolást megérdemel.

— **Előleges jelentés a február 3-iki hadi hangversenyről.** A veszprémi Szinpartóló Egyesület február 3-án és március 3-án a hadiárva javára hangversenyeket rendez, mely hangversenyre jegyeket Fodor Ferenc könyv- és papírkereskedésben lehet előjegyezni. A február 3-iki hangversenyen közreműködnek: Rácz Ena énekművész, Dienesz Oszkár zongoraművész és Hermann László hegedűművész.

— **A tanítók hadikölcsöne.** Dr. Vértessy Gyula kir. tanfelügyelő felkéri a vármegyei tanítókat, hogy hadikölcsönjegyzéseiket akkor is, ha nem a veszprémi takarékpénztárnál, hanem bárhol jegyezték azokat, azt a rendeltetési hely és jegyzési összeg megnevezésével tudomására hozzák. Így készítheti el pontosan a jegyzésekről való teljes kimutatást, hogy a vállas- és közokt.-ügyi miniszterhez feltehetően.

— **Cukor.** A városi cukoradagot felemelték. Az első kiosztásnál 60 dkgot számítottak fejénként egy hónapra. Ezt most felemelték 70 dkg-ra. Ez talán elég lehet a falusi lakosságnak, nem érve bele az intelligenciát, de kevés a városiaknak. Amazok testi munkájuk révén többet kapnak lisztből, viszont béke idején sem fogyasztottak annyi cukrot, amennyi a felosztás aránya szerint most rájuk esik. A városi lakosság, iparosok, kereskedők s hivatalnokok még a háborús életmódban is több cukrot használnak el amazoknál, azaz csak használnának, ha volna. A veszprémi tisztviselők egyesülete kéréssel fordul a vármegyei vezetéséhez, hogy a városi lakosság részére nagyobb cukorkvótát állapítson meg. Veszprémre körülbelül 200 mmáza a kontingens. A 70 dkgos kvótával — még ha 17 ezer lakost számítnak is — csak 120 mmáza esik a magánháztartásokra. Vagyis az összesnek $\frac{1}{3}$ része. A megmaradt $\frac{2}{3}$ részből ezt a kvótát bátran fel lehet még jobban emelni anélkül, hogy a kávéosok s egyéb érdekelt iparosok méltányos érdekei kárt szenvednének.

— **Világításunk.** Egyelőre javulást nem várhatunk. Emeltettük, hogy a várost több tényszerűen azon való fűrészesítésben; hogy nyersolajat kapjunk. Mielőtt ez sikerül, a világítási naplót is visszaállítjuk a régi rendre. Ugy halljuk, hogy a város ebben az ügyben feltehetően intéz a honvédelmi miniszterhez. Reméljük, hogy lesz is eredménye.

— **Járvány.** Szentkirályszabadján néhány tifusz megbetegedés fordult elő. A járvány leküzdése nem megy minden nehézség nélkül, mert a megválasztott járási orvos állását még nem foglalta el. Sándorfi dr. pedig betegsége miatt nem vállalkozhat nagyobb orvosi gyakorlatra, más orvos pedig nincs. Kíváncsok volna, ha a hatóság valamely módját ejtené a dolog rendezésének éppen a miatt, mert a község Veszprémtől nem messze esik. Azt hisszük megtörténik minden a járvány tovább hurcolásának megakadályozására.

— **A községek jéggel való ellátása.** Dr. Véghegy Kálmán alispán föl hívja a járási főszolgabírárt s a r. t. városok polgármestereit, hogy az arra alkalmas téli idő beálltával gondoskodjanak, hogy a városokat, illetve a községeket elegendes jéggel ellássák. Ez annál inkább szükséges, mert a háborús viszonyok folytán a bekövetkezendő meleg évszakban előreláthatólag minden más, de különösen a fertőző betegségek fellépésének, terjedésének megakadályozására a jégnek beszerzése mulhatalanul közszükségletet képez.

— **A petróleum ügy.** A Vacuum Oil r. t. almaszfűtő telepről olyanoknak is adott kőolajat elárúlásra, akiket a vármegye alispánja ezzel nem bízott meg. Ennek következménye az lett, hogy a kapott olajmennyiség egy része idegen törvényhatóság területére jutott. Az amugy sem nagy olajkontingens ilyenét kezelését árt a világítási közügynek és a kőolaj használatával összefüggő nagy érdekeknek. Tekintettel erre Véghegy Kálmán dr. alispán feltehetően intézett a kereskedelmi miniszterhez s azt kérte, hogy kötelezze a társaságot, hogy olajat csak azoknak adjon ki, akiket ő a kőolajárúlásra nekik megjelölt. Mi csak helyeselni tudjuk alispánunk eljárását. Egyesek érdekei nem érvényesülhetnek a nagy többség kárára. A háborus nehézségekből mindenki egyenlő mértékben vegye ki részét.

— **Napközi otthonok.** A veszprémi kir. tanfelügyelőség előterjesztést tett a közgazdatisz. bizottsághoz, melyben azt kérelmezi, hogy az illetékes hatóságok már most tegyék meg a szükséges előkészítő lépéseket a nyári napközi otthonok felállítására, hogy amikor a nagyobb munkaidő elérkezik, azonnal életbe lehessen léptetni ezt a falun különösen hasznos intézményt.

— **Életmentő iskolás fiú.** Répás Román zirci erdőőrnek három éves fiacska az apátsági angolkeri tavának jegén botorkált. A gondos felügyelettel nélküli fiú egyszerre az egyik lélek a jég alá bukkott. Ez időtájt véletlenül arra ment Schwarcz Ferenc zirci iskolás fiú. Meglátta a jég alatt vergődő tetteletlen kis gyermeket, gyorsan a segélyére ment és megmentette őt a biztos haláltól.

— **Petroleum.** Megirtuk, hogy a vármegye részére kiutalták a petroleum-illetményt. Ebből városunk 45 métermagasát kap, holott a szükséglet 117 mmáza. A városi hatóság azt kéri a törvényhatóságtól, hogy legalább a szükségletnek felel utalják ki Veszprém számára.

— **Helyesbítés.** Egyik fővárosi napilap után közöltük, hogy egy temesmegyei községnek rekvirált kukoricakészletét az aradi Neumann-cég kapta meg hízalásra. Illetékes helyről ezt a hirt helyesbítették. A cég megkapta a kukoricát, de nem hízalásra, hanem szarításra.

— **Főlemelik a hadisegélyeket.** A kormány foglalkozik azzal a tervvel, hogy a hadisegélyt, amit az állam a hadbavonultak hozzátartozóinak juttat, lényegesen emelje. Az utóbbi időben ugyanis úgy a sajtóban, mint a közönség körében az a vélemény jutott felszínre, hogy a hadisegély, melyet a törvényhozás a bekezdők viszonyaihoz szabott, ma már nem elég arra, hogy abból egy személy ellátását fedezni lehessen. Ez a vélemény most már illetékes körökben is uralkodóvá lett és komolyan foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy a hadbavonultak hozzátartozóinak napi támogatását főlemeljék. A pénzügyi kormány ennek következtében most leiratott intézett az összes pénzügyi hatóságokhoz és szerveikhez és föl hívja őket, hogy a hadisegély ügyét vegyék beható tanulmányozás tárgyává. Észleleteikről tegyenek sürgősen jelentést és terjesztsenek ki arra, hogy egyes helyeken mennyiben akarják megállapítani a hadisegély összeget. A leirat szerint alaposan kell foglalkozni azzal, hogy milyen összeg az, amely egy személy szükségleteit fedezheti. Ez az ugynevezett létminimum természetesen más volna városokban vagy községekben, a harctérhez közel vagy távolabb eső területen.

— **Irni-olvasni tudás.** Az országgyűlési képviselők választásához megkívánni irni és olvasni tudást igazoló bizottságok ebben az évben is működnek. A bizottságok február hónapban kezdik meg működésüket a járási székhelyeken a főlizolabíró, városokban a polgármesterek elnökölése mellett. A közreműködő bizottsági tagokat a vármegyei közigazgatási bizottság választja meg.

— **Háborússegély.** A hűfelekészeti és községi tanítók háborússegélyt mindazoknak a tanítóknak, kiknek fizetéseik egészítése államsegélygy van, a háborússegélyt a fizetéseik egészítésével egy szerrre utalják ki. Ezért külön folyamodni nem kell.

— **Mekkora területet tartunk megszállva?**

Az 1917. évi elején a központi szövetségesek megszállva tartották Belgiumban 29.600, Franciaországban 22.310, oroszországból 280.450, Romániából 100.000, Szerbiából 85.867, Montenegróból 14.180 s Albániából 20.040 négyzetkilométer területet. Ezzel szemben a franciák Németországból 900, az oroszok Ausztriából és Magyarországból 28.231 négyzetkilométer területet birtokukban.

— **A román gabona.** A menekülő románok sok gabonát elpusztítottak, petróleummal leöntöttek. Az így megrontott gabona egy részét a Burgonyaközpontnak s a H. T.-nek ígérték szeszgyártásra. Ennek fejében a belföldi szeszgyárak visszautaltak volna burgonyakontingensüket. A romániai romlott gabonát azonban a németek az ottani szeszfőzőkben feldolgozzák s így hozzánk nagyobb mennyiség nem jut. — A berlini értekezleten, mely a magyar s osztrák kormányelnökök jelenlétében a napokban folyt le, Kürthy báró, az orsz. közlelmzési hivatal elnöke legenergiusabb védelemben részesíti Magyarországot érdekeit a használatú romániai gabonából való részesedést illetőleg. Ha e védelemnek, mely a mi álláspontunk igazságáért száll harcba, eredménye nem lesz, kész levonni a konzekvenciát. Kürthy báró szükségesnek tartja, hogy részünket megkapjuk. Az előző évben mi segítettük a szövetségeseket, most tehát méltányos, hogy rossz termésünk után a központi hatalmak közös elétára, Románia, segítségünkre legyen. Annál inkább is remélhetjük ezt, mert egy másik forrás szerint Németország leginkább állati élelmiszerre számít, a kenyérmagvakat pedig nagyobb részt a kettős monarchiának engedi át.

— **A hősök emlékeit megőrzítő ligetek.** Vármegyénk hivatalos lapja a földmívelésügyi miniszter következő rendeletét közli: Az országos közművelődési tanács, a hazai közművelődési egyesületek bevonása mellett akciót kezdett az irányban, hogy a háboruban elhalt hősök emlékeit a községek ligetek ültetésével örökítsék meg. Arra való tekintettel, hogy ezek a ligetek gyakorlati célt is szolgálhatnak és aránylag csekély anyagi eszközökkel is megvalósíthatók legyenek: az Országos Közművelődési tanács elsősorban szederfa ligetek létesítését ajánlotta. Ezen nemes akció a fővárosi és vidéki sajtó meleg felkarolása folytán legtöbb helyen bizonyára már ismeretes lévén, felhívom alispán urat, hogy a törvényhatóság területén selymentenyéssel foglalkozó, illetőleg ilyen ligetek létesítésére alkalmasnak látszó községek figyelmét a fentebb ismertetett akcióra a maga részéről is nyomatékkal hívja fel. Értésítse egyben ezeket a községeket, hogy a kettős célt szolgáló ligetek céljaira szükséges összes szederfacsemeteket teljesen ingyen bocsátom az azt kérő községek rendelkezésére, ha az igényelt szederfa mennyiséget az Országos Selymentenyéztési Felügyelőséghez Szekszárdra bejelentik. Megjegyzem azonban, hogy a jövő év tavaszán kiutalni kért csemeté mennyisége legkésőbb 1917. évi január hó végéig jelentendő be. Ghillány.

— **A hősök emléke Pápán.** Pápa város társadalmi nagyszabású szoborművel örökíti meg az elesett pápai hősök emlékeit. Az emlékmű gipszmodelljét katonai szobrászművészek már elkészítették. Az emlékmű egy honvédhúszárt fog ábrázolni teljes harci felszerelésben, kezében Szűz Mária lobogójával. A talapzatra rávésik az összes elesett pápai hősök nevét.

— **Fém tárgyak beszolgáltatásának határideje.** A fém tárgyakat magánháztartásoknak, iparosoknak, kereskedőknek már be kellett volna szolgáltatniuk. A honvédelmi miniszter végső határidőre január 31-ikét jelölte meg. Azokat, akik e napig visszatartották fém tárgyait beszolgáltatják, eddigi mulasztásaik törvényszerű büntetésétől felmentik. A fémbevaltó bizottság közhírre teszi, hogy a fém tárgyakat mely napokon lehet beszállítani.

— **Birtokbérbeadás.** Hunyady József gróf, Somogyvármegye első adófizetője, mint a S. H. írja, összes személyes birtokait bérbe adta. A bérleti egy dínméltó birtokai bankszövetkezet. A bér szerződés hatálya már f. évi január hó 1-én kezdődött, az átadás pedig most folyik. Így tehát német kezelésbe mennek a mesztengyöl, berényi, maróti és szárszói uradalmak. Csupan Kéthely és mellette levő Sárpuszta marad még házi kezelésben. Az itt nemrég épült fejedelmi kastély állandó lakóhelye marad a Hunyady grófi családnak. Házi kezelésben maradnak továbbá a nagyszerű vadászterületek is. A dínméltó bank — amint értesültünk — nagymérvű befektetéseket tervez. Néhány gyári és ipari vállalatot már a jövő évben megindít.

— **Kukoricakenyér.** Az orsz. közlelmzési hivatal elrendelte, hogy a városokban a kiutalt lisztmennyiséget csökkenték s a hiányt kukoricával pótolják. A nagyobb városok kontingensébe már beleszámlították a 10% tengerlisztet. Ezt mi sem kerüljük el, amennyiben a vármegyei fogyasztás céljaira kiutalt huszonkilenc waggon lisztből három waggon kukoricliszt.

— **A kath. egyház hadikölcsön jegyzései.** A pénzügyminiszter a hivatalos aláírási helyekről szerzett bejelentések alapján közli, hogy az V. hadikölcsön eredménye meghaladja a 2300 millió K-t. A főpapság, a káptalanok, szerzetesrendek, egyházi alapok, egyházi intézmények csak nagyjában kimutattak összes jegyzései az V. hadikölcsönben 31,123.100 K. Ha ehhez az összeghez hozzáadjuk azokat az egyházi jegyzéseket, melyeket az I—IV. hadikölcsönre közzétettek s amelyeknek összege megközelíti a 120 millió K-t, megállapíthatjuk, hogy az öt hadikölcsönre eddig 151,123.100 K azoknak az egyházi jegyzéseknek összege, melyek nyilvánosságra jutottak. Az öt hadikölcsönre tehát a magyar katolikus egyház több mint másfélszáz millió K-t jegyzett. Ha elfogadjuk a szabadkőművesek által felhíánytorgatott 28 millió K jóvedelmét helyes összegnek, akkor a háború két és fél éve alatt az egyház jóvedelmeinek kétszeresét jegyezte hadikölcsönre, vagyis olyan összeget, amely teljesen kimeríti az egyház szolgáltatási képességét. S ha fővább megvünk és kiszámítjuk, hogy ezidő alatt a kath. egyház minden egyéb anyagi kötelezettségének eleget tett s ezenfelül számlálatlan milliókat áldozott hadi jótékony célokra, akkor az egyház hadikölcsön jegyzéseinek roppant összege csak a legmélysebb háláérzetet válthatja ki a magyar társadalomból.

— **Új községnév.** A belügyminiszter az enyingi faházhoz tartozó Fokszabadi községnévét *Balatonszabadi*-ra változtatta. Hogy miért volt erre szükség, nem tudjuk. A község ősrégi neve jó és magyar volt, — simult a közeli Siófokhoz, amely azelőtt csak *Fok* volt — s megkülönböztette minden más Szabaditól.

— **Kivitelitilalom.** A kereskedelmi miniszter a tea és kávé postai forgalmát korlátozta. Ezenfelül ezt a két cikket postai csomagokban az ország területén kívül fekvő helyekre nem szabad szállítani.

— **Ki akar szövetségi tanfolyamot hallgatni?** A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége f. évi február hó 6. 7. és 8-án háromnapos szövetségi tanfolyamot rendez, melyen a szeszifőző szövetkezetek szervezetét is ismertetni az előadó. A tanfolyam célja a körzésekben alakuló új szövetkezeteknek vezetőket nevelni, ezért legcélszerűbb, ha a tanfolyamra papok, tanítók és birtokosok jelentkeznek. Akik ezen tanfolyamon részt akarnak venni, sürgősen jelezzék be ezen szándékukat a Vármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóságának, az egyesület azután intézkedni fog, hogy a jelentkezők a tanfolyamra meghívassanak. A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége megfizeti a kiküldötteknek a vasúti utazásait és a budapesti 3 napos tartózkodási költségeinek egy részét.

— **Szétvágott és összeillesztett bankjegyek.** Az utóbbi időben két vagy több db-ból összeállított, a valódi bankjegyeknél 4—5 milliméterrel rövidebb bankjegyek kerültek forgalomba. A forgalomba hozott megcsonkított bankjegyek összeillesztett darabjainak vizsgálata alkalmával kitudt, hogy a csonkítás bünsz szándékkal oly célból történt, hogy 20—30 darab kifogástalan bankjegyből egy darabbal több állíttassék elő. A kereskedelmi miniszter figyelmeztette a postahivatalokat, hogy a két vagy több darabból összeillesztett bankjegyeket, ha azokból bármi csekély rész hiányzik s a kifogástalan bankjegyeknél valamivel rövidebbek, el ne fogadják, mert az Országos Magyar Bank és ilyen megcsonkított bankjegyeket csak a hiányzó résznek megfelelő százálek levonásával váltja be.

— **A takaréktüzhelyek vízmelegítői.** A hivatalos lap közlése szerint a miniszter a takaréktüzhelyekbe besüllyesztett vörösréz vízmelegítőket pótlására szolgáló vaslemez vízmelegítőket és az üstinnyás befedéseire szolgáló vaslemezfedőlapok legmagasabb árát megállapította. A maximálási rendelet szerint a takaréktüzhelyekbe besüllyesztett vörösréz vízmelegítőket pótlására szolgáló, 0,5—0,7 mm. vastag vaslemezről készült, kívül-belül horganyozott vízmelegítőket nagyban való eladásnál 4 kor. 50 fillérért, kicsinyben való eladásnál kilogrammonként 6 kor.-ért árúsihatók; a takaréktüzhely lapján lévő üstinnyás lefedésére szolgáló, fekete vaslemezről készült fedőlap nagyban való eladásnál kgr.-ként 1 korona 50 fillér, kicsinyben való eladásnál 2 korona legmagasabb árban árúsiható.

— **Milyen lesz az időjárás 1917-ben?** Egy német meteorológiai szaklap, amelynek időjósálási annyira beváltak az előző években, az 1917. évre a következő prognosticont állapította föl. A tél csak hetekig fog tartani. Erősebb havazás február végén és március hónapban lesz, rögtön olvadással. Január enyhe, sokszor meleg napokat hoz. Február nagy része derült, hideg idővel telik el. Március szeles, havas lesz. Áprilisban száraz, szeles idő várható. Májusban, júniusban igen kellemes meleg napok és esős napok váltakoznak. Az ősz későn következik be és rövid életű lesz. Korán jön meg a tél, nagy fagyokkal, sűrű tartós havazással. Tehát az 1917-ik év időjárásilag szépnek ígérkezik. Még szebb lenne, ha meghozná a bekét is.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekebb specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Foghuzás • Műfogak • Fogtömés

KÖZGAZDASÁG.

A rekvirálás és a termelés biztosítása.

Vége felé közeledik az Országos Közélemezési Hivatal elrendelte szigorú rekvirálás is. Előre látható volt, hogy a rendelkezések túlságosan szigorú és a gyakorlati végrehajtás egyenlőtlenségei által egyaránt súlyosan érintett gazdákörzéség köréből tömegesen érkeznek a panaszos felajdulások és sok tekintetben jogos felszólalások. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület minden befolyásának latbavetésével rajta van, hogy e jogos panaszokat, amennyire a súlyos viszonyok és a közlemezési érdekek megengedik, orvosolják. Legalább is abban a mértékben, amelyet a termelés további biztosításának nagyfontosságú érdeke parancsolólag előír.

A felszólalások elbírálására hivatott szakbizottság elhatározási szabadságát természetesen nagyon korlátozzák az Országos Közlemezési Hivatal által előírt közlemezési követelmények. Viszont azonban az előrelátó közlemezési politikanak az az is számolnia kell, hogy a szükséges vetőmagnak, a gazdasági munkaerő legszükségesebb táplálékának és az állatállomány nélkülözhetetlen takarmányának biztosítása nélkül megakadna a további termelőtevékenység, aminek pedig éppen a közlemezésre volna végzetes következménye.

Ismételjük, hogy a rekvirálásnál sérlemt szenvedeti gazda forduljon megokolt panaszával a vármegyei közigazgatáshoz s ha ott igazat nem nyer, az Országos Közlemezési Hivatalhoz. A felszólalások elbírálására hivatott bizottságnak pedig külön figyelmébe ajánljuk, hogy a helyi közigazgatás a gazdasági állandó munkások és cselédek életmezésére visszatérhető gabonamennyiségek megszabásában nagyon egyenlőtlenséget jár el, amit feltétlenül orvosolni kell. Tudunk például olyan vármegyéről, amelynek egyik járásában 30, a másikban 19 kataszteri holdra engedélyeztek egy-egy szegődmény munkást vagy családot, ami valóban tarthatatlan.

A drágán beszerzett vagy nagy áldozattal felnevelt igavonó állatállomány abrakszükségletének meghagyása is országos közérdek, mert hiszen enélkül fennakad a termelés, nem is szólva az egyes gazdáklat igazságtalanul sújtó óriási károkról. Beláthatjuk, hogy nem könnyű itt a helyes közép-utat megtalálni, de mégis meg kell találni az egész mezőgazdasági termelés és állattenyésztésünk csődjének elkerülése érdekében. Hiszen a gazdákörzéség belátja és hazafias lemondással, példás áldozatkészséggel méltányolja a fennforgó nagy nehézségeket, lehetetlensége azonban senkit sem lehet és szabad kényszeríteni.

A kat. holdankint engedélyezett 10 mázsa burgonya vetőmag is kevés. Ha a jövő termést nem akarjuk kockáztatni, azt legalább 12 méter-mázsa kell felemelni. Viszont a gazdákörzéség forduljon a rendes állítási mód helyett a nagyrendes állításhoz s használja fel az apró burgonyát is vetőmagul, persze jól ügyelve arra, hogy az ne csírázzon ki, hanem az első csírából fejlődjen a burgonyanövény, mert így várható a legnagyobb termés. Az Országos Burgonyaközvetítő Iroda min-

dent megtesz, hogy tavaszra minél nagyobb mennyiségű burgonyavetőmagot biztosítson a gazdákörzéség részére.

Az érvényes burgonyaárak. Dr. Véghely Kálmán alispán a vármegyei hivatalos lapban a burgonyatermelő gazdákörzéség érdekében 1917. január 1-től 1917. február 28-ig érvényes burgonyaárakat közzéteszi. Árak: Ha a burgonyakészletet 1916. okt. 31. előtt önként bejelentették, akkor az étkezési rózsá, sárga, hópehely, magn. bonum ára 17 K, egyéb, de kézzel válogatott, legalább tyuktojás nagyságú fajok ára 16 K, nem válogatott ipari fajok ára 15 K 100 kgkint. Ha a burgonyakészletet 1916. okt. 31. után lett önként bejelentve, akkor az ár 15, 14, illetve 13 K 100 kgkint. Ha pedig a burgonyakészletet rekviráltak, akkor 13, 12, illetve 11 K 100 kgkint az első árál jelzett fajok s osztályozás szerint. Ezenkívül jogos felszámítás 100 kgkint 40 fillér zsákkölcsöndij, a termelőhelytől a vasúti kocsiig 40 fillérrel több szalmacsomagolás. Egyidejűleg felhívja a rt. városok polgármestereit, továbbá a községi és körfegyőket, hogy 1917. január 1-től 1917. február 28-ig érvényes burgonya árakat a hatóságaik egész területén haldéktalanul és a legkiterjedtebb módon tegyék közhírré.

SULY LÁSZLÓ

biztosítási és bankirodája
VESZPRÉM, Szabadi-utca 3.

Elfogad

az Első Magyar Általános Biztosító Társaság főképviseletében élet-, baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat. Takarékpénztári-, gyáripari- és egyéb részvénytársasági, valamint vállalati részvényeket, értékt- és állampapírokat saját számlára vásárol és forgalmi áron elad.

IRODALOM.

* **Viszontlátásra!** A harcúterén küzdő magyar diákok vigasztalására írta *Vadász Norbert* premontrai főgimn. tanár. Szombathely. Egyházm. Könyvnyomda. Szerető, meleg szív, öntudatos, mély erkölcsi felfogás, a diák-lélek alapos ismerete jellemzik e kis füzetet, melyben a szerző „szíve közepéből tépett nyílt levelét” a lövészárkokban küzdő tanítványainak küldi. Leszűrve az iskolai élet jellemformáló eredményeit, a mult nagy harcainak legendás, hősket szülő szellemét akarja benne felkeltő oltani, hogy helyüket megállhassák most, a harcok véres napjaiban, de tekintetüket egyuttal a jövőre is ráirányítja és parainesisében elő akarja őket készíteni annak békés, de nem kevésbé fontos küzdelmeire is. Bár utat találhatnának e sorok minden ifjú szívébe és típusává lenne a jövő generációnak az az ideális férfi-jellem, amelyet eszményképpül állít tanítványai elé. A füzet ára 1 korona. Jóvedelme hadiárva diákoké.

* **„A „Borromeus”** hitazonoklati folyóirat (Győr; évi előfizetése 12 kor.) XXXI. évf.-nak most megjelent második füzeté, február és március vasár- és ünnepnapjaira, hamvazó-szerdára, esketésre, sz. József ünnepére, temetésre, közöl alapos és szépen kidolgozott szentbeszédeteket, valamint nagybőrtre igen korszerű szentbeszédgyűjteményeket a szenvedésről és vigaszról.

* **„A „Vasárnapi Ujság”** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. „A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világ-krónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára felévre 2 korona 40 fillér.

* **„Az „Élet”** szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasónk figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I: Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár felévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

IV.

KÁROLY és ZITA királynő meg- koronázásáról készült film.

Mindkét rész egyszerre
25, 26, 27-én

A SZINHÁZ- TEREMBEN

lesz bemutatva
fényes kísé-
rő
műsor keretében.

Számozott helyek

már válthatók
SZALAI MÓR-nál
Rákóczi-tér 24. sz.

Jegyek vidékre
levél útján rendelhetők.
Telefon: 20.

A háboru krónikája.

A hét eseményei.

Január 14. Vadenitől nyugatra Mihaleát ozmán csapatok rohammal elfoglalták. Negyszáz főnyi légénység és néhány géppuska maradt a támadók kezén. Az Ojtoz-völgytől kétoldalt osztrák és magyar és német csapatok erős orosz támadásokat visszavertek. A Szlanic-völgytől északra tért nyertünk. Négy tisztet és százhetven főnyi légénységet elfogtunk, hét géppuskát és hét aknavetőt zsákmányoltunk. — Az olasz harctéren a helyzet változatlan. — Az Ancretól északra az angolok ma újabb támadásokat indítottak Serre ellen, a németek e támadásokat visszaverték.

Január 15. Vadenitől nyugatra török csapatok visszavertek egy orosz előretörést. Egyébként a román sikágon rossz időjárás folytán nem volt különös jelentőségű harci tevékenység. Tölgyes területén német osztagok sikeres vállalkozásokat hajtottak végre. — Január 11-én három francia ezred megtámadta az Okrida-tó déli végében fekvő osztrák és magyar állásokat. A franciák támadását visszavertük. Tegnap reggel csapataink ellentámadásba mentek át és az ellenséget a Ceraván túl vetették vissza. — Az olasz harctéren nyugalom van. — A németek a nyugati harctéren több helyen visszaverték az ellenséges járőrök előretöréseit.

Január 16. Tegnap délután török csapatok elfoglaltak Vadeni falut, az utolsó helységet, amelyet az ellenség a Szerettől délre még megszállva tartott. József királyi herceg vezéreztetés harcvezetésének déli szárnyán oroszok és románok erős támadásokat intéztek azok ellen az állások ellen, amelyeket az utolsó napokban a Susita-völgytől északra elfoglaltunk. A támadókat mindenütt visszavertük. — A Dolomit-arcvonalon csapataink az elmúlt éjszakán szétrobbantották a Nagy Lagazuoi mellett az állásunk és az ellenség állása közt húzódó déli fal mellett összekötő sziklát. A robbantás teljesen sikerült. A Karszt-arcvonalon időként valamivel élénkebb a tűzérési tevékenység. — A Sommetől északra az élénk tűzérési tűz tovább tart.

Január 17. Tegnap délután az ellenség Namolosanál a Szeret mentén levő hídfoáiásaiából nagy tömegekkel előtört. A támadás a német tűzérési tűzben összeomlott. Oroszok és románok a Susita és a Casinu-völgy között Ruiz altábornagy harccsoportja ellen erős támadásokat intéztek, mindenütt visszavertük őket. Az ellenség két tisztje és 200 főnyi légénysége hadifogságunkba került. — A Karszt-harcvonalon tovább tart a tűzérési tevékenység. — Francia osztagok megkíséreltek, hogy Beauvraignesnél, Royetől délre, behatoljanak a németek állásaikba, de az árokvédő őrség megakadályozta őket ebben. Egyébként a tűzérési tevékenység csak szűk keretek közt mozgott.

Január 18. Vadeninél előretolt ozmán biztosító csapatokat tulnyomó ellenséges erők elől a főbiztosító vonalra vettük vissza. Az ellenség egy támadását a Vadenitől nyugatra zárótűzünkkel megállítottuk. — A Casinu és a Susita-völgy között az oroszok és románok nagy erőkkel támadásba mentek át. Az ellenségnek sikerült az egyik magáslaton lábat megvennie, míg az arcvonalt többi részén visszavertük. — A Karszt-fensíkon és a Wippach-völgyben a tűzérési tevékenység ismét főleledt. — Az Ypern-hajlásban egy ellenséges vállalkozást csírájában elfojtottak a németek.

Január 19. Dobrudzsában az orosz tűzérési lötte Tuiceát és Isaceát. A Putna- és a Susita-völgy között egy kis vállalkozás teljes sikerrel járt. Egy tisztet, 230 főnyi légénységet és egy gépfegyvert szállítottunk be. Wolhyniában fokozódott az ellenség tűzérési tevékenysége. — A Karszt-fensíkon és a Wippach-völgyben tegnap is erősebb tűzérési tűz volt.

Anglia bűnlajstroma.

Az ántant a háboru kezdésének vádját minden áron a központiakra hárítja. Ujabbán is megismételte bizonyíthatatlan frázisait. A német kormány erre a támadásra összeállította Anglia bűnlajstromát. Összefoglalja a cselszövő nép viselkedését a háboru kezdetéről, a háboru idejéről s ezzel történeti körképet fest híven, megcáfolhatatlanul. Mint hogy a háboru krónikáját mi is fejjegyezzük, szükségesnek tartjuk, hogy Anglia s vele együtt szövetségesei viselkedését megörökítsük. A német válasz így hangzik:

Nem Grey jelentette-e ki, hogy lemond a konferencia gondolatáról, ha Németországnak sikerül Ausztria és Magyarországot az Oroszországgal való közvetlen tárgyalásra rábírní és nem sikerült-e ez Németország állandó fáradozásának?

Nem volt-e a döntőbíródság megajánlása azon a napon, amelyen Oroszország Ausztria és Magyarország ellen mozgósított, olyan föltevés, amelyre Németország csak úgy válaszolhatott, ahogyan valóban válaszolt is?

Nem intette-e a pétervári angol nagykövet még július 25-én Szaszanovot, hogy óvakodjék a mozgósítást elrendelni, mivel Németország nem érheti be az ellenmozgósítással, hanem azonnal meg is üzeni a háborút? Nem mondta-e Pourtalez gróf Szaszanovnak ugyanezt?

Nem Angliától függött-e, hogy távollattarsa magát a háborútól és éppen ellenkezően, nem kívánta-e felhasználni az alkalmat, hogy Németországot megtámadja, miután Grey már megtámadta a semlegességet még arra az esetre is; ha Németország kezkeskednék Belgium semlegességéért és Franciaország és gyarmatainak területi épiségeért?

Nem a föltétlen támadó szándék nyilvánul-e meg Anglia részéről abban, hogy vonatkodott semlegességek föltételeit megmondani?

Nem köszönte-e meg Oroszország Angliának a mozgósítás befejezése után, hogy olyan elszánt magatartást tanusított Németországgal szemben?

Miért hallgat a Reuter-ügynökség Irszagról, ahol angol tiszték ártatlan ír embereket pusztán gyilkolási vágyból, haditörvényeszk ítélete nélkül agyonlőttek? Nem emlékeznek az angolok a bur háboru idején volt koncentrációs táborokra, amelyekben ezer meg ezer ártatlan bur gyermek pusztult el? Tudja-e Anglia, hogy a burok nagy része hogyan gondolkodik Angliáról?

Nem tudja az angol kormány, hogy a duma ülésein miket mondtak Oroszország nemzetiségiek a helyzetéről? Csak nem régen mondta a dumában Csenkeli képviselő, hogy az orosz kormány a háboru folyamán a nemzetiségek egész sorával szemben megszegett minden emberi és isteni törvényt. Dumaképviselők megdönthetetlen tanúsága szerint nem ítélték halálra és akasztottak föl Oroszországban számtalan ártatlan zsidót és kinnzotak haldlra a Kaukázusban mohamedánokat?

Nem lép-e fel Anglia és Franciaország a védőhatalom álnok szerepében a szuverén Görögországgal szemben olyan követelésekkel, melyeket annak idején Ausztria és Magyarország volt kénytelen Szerbiával szemben támasztani?

Ami pedig a gyarmatokat illeti, Németország minden gyarmatát békés megegyezéssel szerezte és nincs neki olyan bűnlajstroma, mint Angliának Indiában és Franciaországnak Marokkóban.

Tudná-e Anglia bizonyítani, hogy Németország az északi-tengeri angol aknamező lerakása előtt másutt is rakott le aknákat, mint a német és az angol parton és az angol vizekhez vivő utakon, de ott is a semlegesek figyelemzetésével?

A német buvárhajó-háboru nem csupán megtörtölt rendszabály-e az angol kiéhezett politikáért?

Nem tudják az angolok, hogy Páris megerősített város, amelyet a németek jogosan, a haditörvények alapján ostromolhatnak?

Tudnak-e róla az angolok, hogy Oroszországban olyan fogolytáborok vannak, amelyekben a háboru folyamán sok ezer német hadifogoly pusztult el a legnyomorultabb módon. Tudják-e Európában, hogy némely fogolytáborban az elhaltak holttestét megfagyott állapotban a tábor előtt egy halomba rakják?

Miért említi a Reuter-ügynökség a Lusitania esetét és miért hallgat a johaniszburgi, londoni és moszkvai pogromról, a Baralong és a King Stephen hajók dolgáról, a Felicia-esetről, ártatlan német kereskedők Marokkóban történt agyonlövéséről és Ketner német nagykövetségi hivatalnoknak az orosz rendőrség szemelattára történt meggyilkolásáról?

Miért nem foglalokoznak az angol lapok a Belgiumnak 1887-ben tett angol ajánlattal?

Miért nem ismerik be, hogy az angol kormány kétféleképpen magyarázza a nemzetközi jogot, a szerint, hogy az egyik vagy másik haszná-e az érdekeinek?

Miért tiltották meg Angliában a belga követnek az angol bekerítő politikáról szóló jelentéseinek közlését? Szegénynek a saját tetteiket?

Használjunk hadisegély bélyeget!

— **Eladó ház.** Hajnal-utca 17. szám alatt 5 szobából, 3 konyha és 2 pincéből álló lakás azonnal eladó.

Anyakönyvi kivonat.

— 1917. január 5-től 1917. január 18-ig. —

Születés.

Herke János kömvességéd és Énekes Mária leánya Anna Mária r. kath. — Pakosics Aranka házicseled fia János r. kath. — Koczor József kömvességéd és Czifra Margit fia Ferenc r. kath. — Hapfl József ácssegéd és Nagy Mária leánya Ilona Anna r. kath. — Molczar János m. kir. 7. honvéd tábori ágyusezredbeli tűzmeister és Wéber Katalin leánya Ilona r. kath. — Stoffer Mária házicseled leánya Mária r. kath. — Segesdi Kálmán kórházi gondnok és Lángi Karolina fia Kálmán Géza ref.

Halálozás.

Horváth György kömvességéd r. kath. 73 éves. — Csomai János városi rendőr r. kath. 41 éves. — Hirschel Sendor kovácsiparos izr. 76 éves. — Herman Mária magánzó r. kath. 64 éves. — Özv. Ébel Antalné Pagonyai Cecília szegényházi tag r. kath. 80 éves. Koczor Ferenc r. kath. 1 napos. — Rifát Hasszán cukorkaáruló izlam 25 éves. — Kovács Károly ref. 3 éves. — Miklós László r. kath. 18 hónapos. — Kovh Mátyás r. kath. 25 hónapos. — Szedlák Károly magánzó r. kath. 82 éves. — Özv. Tex Jakabné Sinkai Teréz magánzó r. kath. 89 éves. — Özv. Nagy Antalné Varga Rozália napszámosnő r. kath. 69 éves. — Özv. Koczor Istvánné Szekeres Katalin napszámosnő r. kath. 72 éves. — Asztalos József r. kath. 1 hónapos. — Benkő Ilona r. kath. 2 hónapos.

Házasság.

Az elmúlt héten nem kötötték.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványvíz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sürgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Déligyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsíz

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadlak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépéső-utca 6. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: rópiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, úrjegyzetek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, nevjegyek, meghívók, eljegyzési és esküvői tudósítások, számlák, címkek, stb. stb., jutányos áron számítva.

plébánia-hivatalok és lakóházak részére
szükséges mindeffele

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek teljesség szerint fűzve vagy bekötve szállítataknak. Hivatalos levélpapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy és négyvonalas csinos vizsgalapok, tel. és számlázati menyi éghen. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér íródal, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61